

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică

AMENDAMENTE

la proiectul de lege cu privire la veteranii de război

(nr.194 din 25.06.2024)

În temeiul dispozițiilor art.59 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 și art.17 alin.(2) din Legea despre statutul deputatului în Parlament nr.39/1994, înaintăm următoarele amendamente la proiectul de lege cu privire la veteranii de război (nr.194 din 25.06.2024):

1. La articolul 1, după textul „Republicii Moldova,” se completează cu textul „categoriile de veterani de război”.

2. Articolul 2 va avea următorul cuprins:

„Scopul legii este de a consacra drepturile și garanțiile sociale ale veteranilor de război, în semn de recunoștință pentru meritele, sacrificiul și devotamentul lor. Legea urmărește susținerea veteranilor de război, a membrilor familiilor acestora și asociațiilor veteranilor de război, în vederea încurajării participării lor active în viața publică și a implicării acestora la educarea tinerei generații în spiritul patriotismului și devotamentului față de Republica Moldova.”

3. Articolul 4 va avea următorul cuprins:

(1) Statul recunoaște și apreciază eroismul și sacrificiul tuturor categoriilor de veterani de război prevăzute de prezenta lege.

(2) Politica statului cu privire la veteranii de război este orientată spre:

a) integrarea pleneră a veteranilor de război în societate și în viața publică;

- b) cinstirea memoriei veteranilor de război căzuți la datorie și omagierea sacrificiului și devotamentului lor față de Republica Moldova;
- c) asigurarea drepturilor privind sănătatea și bunăstarea, asistența medicală și socială;
- d) acordarea serviciilor și prestațiilor sociale.

(3) Protecția socială a tuturor categoriilor de veterani de război este o prioritate a statului.

4. Articolul 5 va avea următorul cuprins:

„Articolul 5. Noțiuni principale

1) În sensul prezentei legi, principalele noțiuni utilizate semnifică:

veteran de război – cetățean al Republicii Moldova care a participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova sau la alte acțiuni de luptă și se încadrează în una dintre categoriile stabilite de prezenta lege;

persoană cu dizabilitate de pe urma războiului – veteran de război a cărei dizabilitate este cauzată de rănire, contuzie, schilodire sau de o afecțiune contractată în perioada acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova sau la alte acțiuni de luptă.

(2) În sensul prezentei legi, membri ai familiilor veteranilor de război căzuți la datorie și a persoanelor cu dizabilitate de pe urma războiului decedate se consideră:

- a) soția supraviețuitoare/soțul supraviețuitor;
- b) părinții supraviețuitori;
- c) copiii până la atingerea vârstei de 18 ani, iar în cazul în care aceștia își continuă studiile cu frecvență în instituțiile de învățământ – până la absolvirea instituției respective, însă cel mult până la atingerea vârstei de 23 de ani.”

5. La articolul 6 alineatele (1) și (2) se comasează și va avea următorul cuprins:

„Articolul 6. Neadmiterea discriminării veteranilor de război

La aplicarea prevederilor prezentei legi se interzice orice discriminare a veteranilor de război pe criterii de rasă, origine națională, etnică și socială, limbă,

religie sau convingeri, vârstă, sex, dizabilitate, apartenență politică, avere, pe criteriul participării la acțiuni de luptă sau pe orice alt criteriu.”

6. Articolul 7 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 7.** Competențe și responsabilități în domeniul protejării drepturilor veteranilor de război

(1) Ministerul Apărării este responsabil de realizarea funcției de elaborare și promovare a politicilor publice în domeniul protejării drepturilor veteranilor de război. În acest sens, Ministerul Apărării:

a) elaborează și prezintă Guvernului proiecte de acte normative ce reglementează promovarea și respectarea drepturilor veteranilor de război;

b) cooperează cu Ministerul Educației și Cercetării și cu asociațiile veteranilor de război în scopul realizării proiectelor de educare a tinerilor în spiritul patriotismului și devotamentului față de Republica Moldova;

c) elaborează și aprobă modelul legitimației de veteran de război și ține evidența legitimațiilor respective;

d) cooperează cu asociațiile veteranilor de război în scopul asigurării participării acestora la evenimentele de comemorare a veteranilor de război căzuți la datorie;

e) cooperează cu asociațiile veteranilor de război și asigură sprijinirea acestora la organizarea funerarilor veteranilor de război;

f) informează cu privire la drepturile și garanțiile veteranilor de război.

(2) Ministerul Muncii și Protecției Sociale este responsabil de realizarea funcției de elaborare și promovare a politicilor publice în domeniul social pe segmentul măsurilor de protecție socială pentru veteranii de război.

(3) Ministerul Sănătății este responsabil de realizarea funcției de elaborare și promovare a politicilor publice în domeniul sănătății, pe segmentul măsurilor de protecție în domeniul ocrotirii sănătății pentru veteranii de război.

(4) Autoritățile administrației publice locale și agenții economici care își desfășoară activitatea în raza teritoriului administrat de acestea, cooperează și acordă sprijin veteranilor de război și asociațiilor acestora în vederea realizării acțiunilor prevăzute de prezenta lege.

(5) Informarea cu privire la drepturile și garanțiile veteranilor de război ține de competența Ministerului Apărării și a autorităților publice responsabile de implementarea politicilor statului în domeniul dat.”

7. Articolul 8:

la alineatul (1) textul „este realizată de Consiliul Național” se substituie cu textul „se realizează de Consiliul național”.

la alineatul (2) textul „o structură autonomă” se substituie cu textul „un organ colegial consultativ”.

8. Articolul 9 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 9.** Categoriile de veterani de război

Veterani de război sunt recunoscuți cetățenii Republicii Moldova care:

a) au participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, în perioada 2 martie – 13 august 1992;

b) au participat la acțiunile de luptă din Afghanistan în perioada aprilie 1979 – 15 februarie 1989, precum și pe teritoriul altor state. Lista teritoriilor și a perioadelor acțiunilor de luptă la care au participat cetățenii Republicii Moldova se aprobă de către Guvern ;

c) au participat la colectarea munițiilor și a tehnicii militare, la deminarea teritoriului și a obiectelor în perioada de după acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova;

d) au participat la Cel de-al Doilea Război Mondial”.

9. Articolul 10:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„ (1) Statutul de veteran de război este atribuit în baza prezentei legi și este confirmat prin legitimația de veteran de război, eliberată de Ministerul Apărării.”

la alineatul (3) litera e) se exclude și se substituie cu un un alineat nou, care va deveni aliniatul (4), cu renumărarea ulterioară a celorlalte aliniate, cu următorul conținut:

„ Statutul de veteran de război se retrage în cazul persoanei care deține acest statut și care a comis faptele prevăzute de alin.(3) , precum și în cazul persoanei care a obținut statutul de veteran de război în mod fraudulos, prin declarații false, prin ascunderea unor date pertinente sau în lipsa temeiurilor prevăzute de prezenta lege.”

la alineatul (4), „alin. (3)” se completează cu textul „și alin. (4)”, iar cuvintele „ al prezentului articol” se exclud.

la alineatul (5), „alin. (3)” se completează cu textul „și alin. (4)”.

10. Articolul 11:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„ (1) Asociațiile veteranilor de război se constituie pentru apărarea drepturilor și garanțiilor sociale ale veteranilor de război, pentru promovarea intereselor acestora, precum și pentru încurajarea participării lor active în viața publică și implicarea la educarea tinerei generații în spiritul patriotismului și devotamentului față de Republica Moldova. În acest scop, asociațiile veteranilor de război cooperează cu autoritățile administrației publice centrale și locale de în vederea realizării programelor comune îndreptate spre promovarea politicilor de stat privind veteranii de război.”

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„ (2) Asociațiile veteranilor de război mobilizează veteranii de război pentru organizarea evenimentelor de cinstire și comemorare a veteranilor de război și contribuie, cu susținerea autorităților administrației publice centrale și locale de specialitate la organizarea funerariilor veteranilor de război.”

după alineatul (4) se introduce un alineat nou, cu renumărarea ulterioară a celorlalte alineate:

„ (5) Asociațiile veteranilor de război nu au dreptul să acorde veteranilor de război ordine, medalii, grade militare, cu excepția insinelor și însemnelor distinctive ale asociației.”

11. Articolul 12 va avea următorul cuprins:

„ **Articolul 12.** Portul uniformei militare

Veteranii de război au dreptul de a purta uniforma militară sau specială a unității, conform apartenenței departamentale, la evenimentele publice, la realizarea proiectelor educaționale și la alte evenimente organizate de asociațiile veteranilor de război și autoritățile publice, precum și la funerariile veteranilor de război.”

12. Articolul 17 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 17.** Facilități suplimentare

Pe lângă măsurile de protecție socială și cele de protecție în domeniul ocrotirii sănătății stabilite de prezenta lege, veteranii de război au dreptul la facilități suplimentare, precum:

- a) formare profesională, perfecționare și recalificare gratuită în sistemul de stat prin intermediul subdiviziunilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă;
- b) obținere gratuită a poliței de asigurare obligatorie de asistență medicală, necondiționat;
- c) facilități fiscale în conformitate cu prevederile Codului fiscal;
- d) asigurare, în mod gratuit, a locurilor de înhumare în cimitire, cu instalarea pietrelor funerare după modelul aprobat de Ministerul Apărării.”

13. Articolul 18 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 18.** Facilități acordate veteranilor de război de către autoritățile administrației publice locale

(1) Autoritățile administrației publice locale la solicitarea asociațiilor veteranilor de război, acordă cu titlu gratuit prin contract de comodat un sediu, în vederea realizării activităților asociației conform scopurilor statutare.

(2) Autoritățile administrației publice locale au dreptul să stabilească, în conformitate cu legislația din contul mijloacelor unităților administrativ-teritoriale, facilități suplimentare pentru veteranii de război, inclusiv compensarea cheltuielilor pentru transport și pentru serviciile comunale.

(3) Autoritățile administrației publice locale sunt în drept să prevadă înlesniri la plata impozitelor și taxelor locale pentru veteranii de război.

(4) Agenții economici care desfășoară activitate de filantropie sau de sponsorizare pentru veteranii de război sau asociațiile de veterani de război, beneficiază de facilități fiscale în conformitate cu legislația.”

14. Articolul 19 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 19.** Măsurile de protecție socială a altor categorii de persoane care cad sub incidența prezentei legi

(1) Soții supraviețuitori ai veteranilor de război căzuți la datorie au dreptul la:

- a) facilități fiscale în conformitate cu prevederile Codului fiscal;
- b) plasare prioritară în instituțiile sociale sau deservire socială la domiciliu.

(2) Drepturile membrilor familiilor veteranilor de război căzuți la datorie (soț/soție, părinți, copii născuți cu dizabilități) se realizează la prezentarea de către aceștia a

certificatului eliberat de către centrele militare în modul stabilit de către Ministerul Apărării.”

15. Articolul 20:

la alineatul (3) litera d) textul „pentru participare la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova” se exclude.

Argumentare:

Proiectul de lege nr. 194 din 25.06.2024 cu privire la veteranii de război aprobat în prima lectură reprezintă un act normativ foarte important, care scoate în evidență respectul față de veteranii de război pentru vitejia și spiritul de sacrificiu manifestate de aceștia la apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor. Prin adoptarea acestui proiect de lege s-a urmărit scopul sporirii drepturilor și garanțiilor de stat pentru toate categoriile de veterani de război prevăzute de lege , precum și pentru membrii familiilor acestora, exprimate prin măsuri de asistență socială suplimentare, facilități și prestații menite să le asigure bunăstarea morală, socială și financiară.

Ca urmare a votării în prima lectură a proiectului de lege nr. 194 din 25.06.2024 cu privire la veteranii de război, urmare a finalizării unui proces amplu de dezbateri publice și consultări publice desfășurate în peste 30 de raioane ale Republicii Moldova cu toate asociațiile veteranilor de război înregistrate, în baza proceselor verbale ale ședințelor de consultări publice a proiectului de lege, au parvenit numeroase obiecții și propuneri din partea părților interesate asupra prezentului proiect de lege atât în formă scrisă cât și în cadrul ședințelor de dezbateri publice.

În urma acumulării și sistematizării tuturor obiecțiilor și propunerilor de îmbunătățire a proiectului de lege vizat, amendamentele propuse urmăresc scopul de a definitiva prezentul proiect de lege, de al ajusta conform propunerilor expuse și de al propune de a fi expus într-o redacție finală redactată, astfel încât Guvernul Republicii Moldova să-l poată implementa.

Deputați în Parlament

Boris Morocoi

Ion Spăc

Roscea Roman

Carp Dilian

